

Verlag Buitenlandbeurs

Suriname, NVvA en ontwikkeling van arbeidsomstandigheden

Jolanda Willems, bestuurder, arbeidshygiënist en toxicoloog bij PreventPartner

Inleiding

Welke rol kunnen Nederlandse arbeidshygiënisten/Nederlandse Vereniging van Arbeidshygiëne (NVvA) spelen bij de verbetering van arbeidsomstandigheden in Suriname? En is er een mogelijkheid om Suriname beter te betrekken bij internationale samenwerking op het gebied van arbeidshygiëne cq bedrijfsgezondheidszorg?

Dit waren de vraagstellingen vanuit de NVvA, voortkomend uit een strategie waarbij de vereniging ook buiten Nederland een bijdrage wil leveren aan de ontwikkeling en/of verspreiding van de kennis op het gebied van arbeidshygiëne. Ze heeft hiervoor o.a. een jaarlijkse buitenlandbeurs ingesteld, naar aanleiding van de wens van de leden om actief vorm te geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Het inzetten van een dergelijke buitenlandbeurs ten behoeve van Suriname lijkt hierbij voor de hand te liggen, gezien een gezamenlijk verleden en het nog steeds delen van dezelfde taal. Daarnaast is een groot deel van de Surinaamse bevolking verhuisd naar Nederland (momenteel wonen er 350.000 Surinamers in Nederland (3)), waardoor er veel persoonlijke banden zijn tussen onze landen. Er zijn inmiddels 2 buitenlandbeurzen verstrekt t.b.v. Suriname. In dit artikel wordt ingegaan op de ervaringen die hiermee zijn opgedaan en de mogelijkheden die worden gezien om in de toekomst samenwerking verder vorm te geven.

In dit artikel wordt achtereenvolgens een korte beschrijving gegeven van de huidige situatie in Suriname en de samenwerking tussen Suriname en Nederland. Vervolgens zal worden ingegaan op de regionale/internationale samenwerkingsverbanden waar Suriname onderdeel van uitmaakt en zal inzicht worden gegeven in de huidige ontwikkelingen hierin. Tot slot zal worden ingegaan op toekomstige samenwerking en de mogelijke rol van Nederland/de NVvA.

Suriname

Suriname kent circa 500.000 inwoners (3,4) en een beroepsbevolking van circa 160.000 mensen (5). Het grootste deel van de beroepsbevolking werkt in de dienstensector (78 %), 14% werkt in de industriële sector en 8% werkt in de landbouwsector (5). De exacte, actuele cijfers zijn moeilijk te vinden of verouderd, dit geldt zowel voor de officiële overheidswebsite als voor de ILO website. De officiële pensioenleeftijd ligt op 60 jaar, en een werkdag bij de overheid bestaat uit 7,5 uur per dag.

Suriname heeft nog een grote uitdaging in het verbeteren van arbeidsomstandigheden. Dat blijkt mede uit dit bericht van de SR nieuws (Surinaams nieuws) van juni 2011: "Hervormingen en verbetering van de arbeidsomstandigheden in Suriname zijn op komst. Dit presenteerde Arbeidsminister Ginmardo Kromosoeto aan collega's over de hele wereld op de 100ste internationale arbeidersconferentie in Geneve (Zwitserland). "Het beleid van de regering is om werknemers al in de beginfase van het toetreden op de arbeidsmarkt bewust te maken van de standaarden op de werkvloer." Uit de toespraak van de bewindsman blijkt dat er nog veel werk aan de winkel is, voordat er in Suriname gesproken kan worden van internationale arbeidsvoorwaarden en standaarden."

De meest onveilige sectoren in Suriname zijn de landbouw, bouw- en constructiesector, de bosbouw en houtverwerking en de visserij en mijnbouw. Onafhankelijk van de sector levert het werken met chemicaliën (inclusief pesticiden), vuur, stof en vezels, het werken in een vervuilde werkomgeving, of in een omgeving met veel lawaai of trillingen, gevaren op voor de werknemers en werkgevers (1). Beroepsziekten zijn echter ook gerelateerd aan bijv. de ICT sector waar het op een ergonomisch onverantwoorde wijze werken met computers, tot beroepsgerelateerde ziekten kan leiden. In elk programma voor OSHE nemen ook het gebruik van alcohol en drugs, geweld, stress en Hiv&Aids op de werkplek een belangrijke plaats in. Vooral in de informele sector en in de kleine bedrijven wordt nog weinig aandacht besteed aan veiligheid en beroepsziekten. Ook interviews met 2 arbeidshygiënisten in Suriname (dhr. R. Lachman en dhr. J. Courtar) geven dit beeld weer. Alleen in de grotere internationale bedrijven is sprake van structureel preventief arbeidsomstandighedenbeleid.

De volgende stakeholders zijn te onderscheiden:

- Ministerie
- Dienst Arbeidsinspectie
- Consultants
- VSB / ASFA / KKF* bedrijfsleven
- Anton de Kom Universiteit

* VSB = *Vereniging Surinaams Bedrijfsleven*, ASFA= *Associatie van Surinaamse Fabrikanten*, KKF = *Kamer van Koophandel en Fabrieken*.

In Suriname zijn circa vijf arbeidshygiënisten werkzaam. Daarnaast kent de dienst arbeidsinspectie 90 veiligheidsinspecteurs. Volgens de eigen beschrijving op de website legt ze ten aanzien van haar dagelijkse werkwijze het accent voornamelijk op begeleiding en voorlichting, meer dan op het verbaliseren van overtreders. De Arbeidsinspectie wil geen politieagent zijn voor werkgevers en werknemers, maar een partner in het bewerkstelligen van goede arbeidsomstandigheden. Indien noodzakelijk wordt er kordaat opgetreden tegen overtreders. In het verleden is er zelfs overgegaan tot tijdelijke sluiting van bedrijven nadat onmiddellijk gevaar voor werknemers werd geconstateerd (6).

Samenwerking Nederland en Suriname

Gezien de historische banden en de overeenkomst in taal lijkt een samenwerking tussen Nederland en Suriname een logische stap om arbeidsomstandigheden te verbeteren. In dat kader subsidieerde de NVvA al 3 projecten (vallend onder 2 buitenlandbeursen):

- In 2008 kwam een docent (tevens arbeidshygiënist) van de Faculteit der Technologische Wetenschappen van de Anton de Kom Universiteit van Suriname naar Nederland om onderwijsmethoden in Nederland te inventariseren op het gebied van arbeidshygiëne ten behoeve van het onderwijs in Suriname en het opbouwen van een netwerk op het gebied van arbeidshygiëne tussen het Surinaamse en Nederlandse onderwijssysteem onderling. De informatie is gebruikt voor het lesgeven aan technische studenten op het gebied van arbeidsomstandigheden gedurende 3 jaar. De betreffende docent heeft inmiddels de universiteit verlaten.
- In 2010 is er door de NVvA gesubsidieerd onderzoek verricht naar kwik bij goudwinning.
- Actief bijwonen van een regionaal arbeidsomstandighedencongres georganiseerd door de Pan American Health Organization (PAHO, onderdeel van de WHO), specifiek voor landen in het Carribisch gebied in 2012.

Tevens zijn er andere initiatieven. Zo kwam dhr. J. Courtar naar Nederland voor een studie op het gebied van arbeidshygiëne. Ook vond er in oktober 2008 een bijeenkomst plaats tussen de VSB (Vereniging Surinaams Bedrijfsleven) en de DECP (Dutch Employers Cooperation Programme). Er werd een workshop georganiseerd over

“ Milieu, Veiligheid en Gezondheid op de Werkplek”. De workshop was toegankelijk voor medewerkers van grote VSB lidbedrijven, het betrof hier een pilot project van de VSB- DECP en is een eerste aanzet op dit vakgebied waar vooral de grote bedrijven mee geconfronteerd zullen worden in de toekomst. De workshop werd mede verzorgd door experts van de Suriname Aluminium Company LLC, de Stichting Bedrijfsgezondheidszorg, de VNO-NCW (DECP) en Claris Arbodienst, terwijl het NIMOS inzicht verschafte in de Surinaamse policy ten aanzien van het milieu.

Daarnaast zijn er een aantal bedrijfsartsen in Suriname. Echter ook veel huisartsen vervullen taken op het gebied van bedrijfsgezondheidszorg, met name ziektebeoordeling.

Regionale/internationale samenwerkingen Suriname

Wanneer wordt gekeken naar internationale samenwerkingsverbanden op het gebied van arbeidsomstandigheden, kan worden geconstateerd dat Suriname zich vooral richt op de regionale samenwerking in het Carribische gebied. Zo vindt er samenwerking plaats met Pan American Health Organization (PAHO, onderdeel van WHO) en (regionale vertegenwoordiging van) ILO.

Suriname is sinds 1995 lid van CARICOM. CARICOM staat voor Caribbean Community en is een integratiebeweging die bestaat uit 15 lidlanden (zie kader). Binnen verband hebben ministers van werkgelegenheid afspraken gemaakt over samenwerking.

In december 2013 vond het eerste congres plaats over arbeidsomstandigheden tussen twaalf CARICOM-landen, PAHO en ILO vertegenwoordiging. Het congres was georganiseerd door de PAHO en had als doel om de sociale dialoog op gang te brengen en praktische oplossingen te bieden voor het veld. In het gebied bevindt zich één *corporate centre* van de WHO, namelijk de universiteit van Grenada. Op het congres waren verschillende stakeholders aanwezig, zoals verzekeraars, overheid (beleidsmakers), universiteiten en adviseurs interne arbodienst. De besef van de noodzaak om arbeidsomstandigheden te verbeteren was bij de deelnemers van dit congres groot. Het verband tussen arbeidsomstandigheden en ziekten/ongevallen/kosten werd duidelijk weergegeven. Omdat deze landen relatief veelal geringe bevolkingsaantallen kennen, waren veel deelnemers ook persoonlijk betrokken bij gevolgen van ongevallen. Veel van deze landen kennen het Duitse systeem, waarbij verzekering betaalt in het geval van arbeidsgerelateerde ongevallen.

Opvallend is de afwezigheid van cijfers op het gebied van arbeidsomstandigheden in het hele gebied en de afwezigheid van regiospecifiek onderzoek. Een gedeeld probleemveld was dan ook het zichtbaar maken van de impact van de slechte arbeidsomstandigheden, zowel op financieel

Caricom

- Antigua en Barbuda
- Gemeenebest van de Bahama's
- Barbados
- Belize
- Het Gemeenebest Dominica
- Grenada
- De Coöperatieve Republiek Guyana
- De Republiek Haïti
- Jamaica
- Montserrat
- De Federatie van St. Kitts en Nevis
- Saint Lucia
- St.Vincent en de Grenadines
- De Republiek Suriname
- De Republiek Trinidad en Tobago

Dertien van deze lidlanden zijn Engelssprekend, Suriname is Nederlandssprekend en Haïti is Franssprekend. Anguilla, Bermuda, de Britse Maagdeneilanden, de Kaaimaneilanden en de Turks- en Caicoseilanden zijn geassocieerde lidlanden bij de CARICOM.

De geografische grenzen van de CARICOM strekken zich uit van de Bahama's in het noorden naar Suriname en Guyana in het zuiden, vervolgens van Belize in het westen op het Centraal Amerikaans vasteland tot Barbados, het meest oostelijk liggend eiland.

De totale populatie van de CARICOM bedraagt meer dan 14 miljoen.

als op sociaal gebied. Dit werd echter niet aangemerkt als de enige oorzaak van de relatief weinig aandacht voor arbeidsomstandigheden. Andere genoemde oorzaken zijn: ongelijke verdeling van experts, tekort aan kennis en training, tekort aan gelden, insularity-“protectionism” (niet willen overnemen van kennis en kunde, ervaringen vanuit andere gebieden), geografische uitdaging (alleen de Bahamas kent al 400 bewoonde eilanden), gebrek aan politieke wil (lage prioriteit op de nationale agenda's) en het silosyndroom tussen health-officers en OHS-officers. Tot slot kwam ook heel vaak het gebrek aan wetgeving en/of incentives terug in de discussies. Ook het tekort van arbeidshygiënische kennis in de regio kwam in de discussie heel specifiek naar voren.

Opvallend zijn de grote overeenkomsten tussen de landen, dat door de aanwezigen op het congres ook als grootste kracht werd gezien om tot oplossingen te komen, evenals het gebruik maken van elkaars kennis en kunde, bijvoorbeeld van de universiteiten van Grenada (eveneens corporate centre WHO) en Jamaica. Zie ook

SWOT, sterke punten:

1. Gedeelde taal, cultuur en historie.
2. Er zijn functionele samenwerkingsverbanden (CARICOM, OECS, CSME).
3. Er zijn ministeries van werkgelegenheid en Occupational Health & Safety-gerelateerde organisaties.
4. Er zijn technische capaciteiten aanwezig.
5. Er zijn samenwerkingsverbanden tussen werknemers, werkgevers en overheden in de gehele regio.

het kader waarin de “sterktes” staat vermeld, die uit de SWOT analyse kwamen.

Er is veel gepraat over mogelijke oplossingen. “Het wiel niet opnieuw uitvinden” was een uitspraak die gedurende het gehele congres vaak is gevallen, zowel voor beleid (wetgeving, incentives) als praktische uitvoering. Hierbij zag men zeker gezien de sterktes zoals hierboven beschreven veel in de regionale samenwerking, waarbij optimaal gebruik zou kunnen worden gemaakt van het reeds bestaande collaborated centre van Grenada. Ten aanzien van algemene bewustwording komt scholing op basisscholen vaak terug. Dit heeft mede te maken met de grote geografische verspreidheid in het gebied en het feit dat basisscholen overal aanwezig zijn. Eveneens is er gesproken over de integratie van bedrijfsgezondheidszorg in primary health care. Dit is overeenkomstig met een van de WHO speerpunten.

Het congres is afgesloten met een slotmanifest opgesteld door PAHO, dat ondertekend gaat worden door de vertegenwoordigende deelnemers van de aanwezige landen, waarin de intentie tot verdere samenwerking op dit gebied is gelegd.

Bijdrage aan OHS meeting

In het kader van de buitenlandbeurs van de NVvA is een bijdrage (namens de NVvA) geleverd bij de workshop over praktische oplossingen (circa 100 deelnemers), waarbij o.a. een overzicht is verstrekt van bruikbare internationale websites en Engels-/Spaanstalige pimexfilmmpjes zijn verspreid. Daarnaast zijn er overlegmomenten geweest met de vertegenwoordiger van Suriname en zijn workshops bijgewoond. Ook vanuit de VS was een vertegenwoordiging vanuit de arbeidshygiëne aanwezig (NIOSH instituut, eveneens corporate centre van de WHO en lid van IOHA).

Mogelijkheden in de toekomst

Uit gesprekken met de vertegenwoordiger van Suriname, dhr. J. Courtar, is gesproken over toekomstige plannen van Suriname op gebied van arbeidsomstandigheden. Hierbij wordt gedacht aan de volgende lijnen:

- Het opzetten van een veiligheidsinstituut. Eerst voor ongevallen, dan de rest. Het streven is hierbij om een regionaal centrum te worden voor de Caribbean.
- Het opzetten van een samenwerkingsverband/-vereniging tussen alle professionals die zich in Suriname bezighouden met arbeidsomstandigheden (o.a. via veiligheidsinstituut/certificering).
- Een praktische focus op blootstelling aan kwik en de werkomstandigheden in de mijnen. Hiervoor heeft de overheid inmiddels apparatuur aangeschaft. Daarnaast wordt met de ILO gesproken over ondersteuning van het preventieprogramma in de mijnen.

Hierbij wil men gebruik maken van:

- Kennis in/uit Nederland bij opzetten van veiligheidsinstituut, kennis op gebied van metingen (twinning project).
- Regionale netwerken: PAHO, ILO en CARICOM.

Op welke manier kan de NVvA/Nederland wat betekenen? Uit het oogpunt van efficiëntie/effectiviteit is een benadering vanuit of in samenwerking met PAHO/ILO/CARICOM de meest aangewezen manier, in mijn persoonlijke beleving. Alle afzonderlijke landen hebben relatief zeer kleine populaties, terwijl de arbeidshygiëneproblematiek in grote lijnen overeenkomstig is.

De universiteit in Grenada (het corporate centre van de WHO) en de vertegenwoordigers van de PAHO/ILO in dit gebied zijn goede ingangen, omdat zij een uitgebreid netwerk hebben in dit gebied, in combinatie met lokale kennis van cultuur en systemen. De landen hebben duidelijk uitgesproken dat ze niet het wiel zelf willen uitvinden, maar ze willen wel zelf het wiel uitzoeken dat qua maatvoering goed past bij de wagen. De verschillende landen binnen het Caribisch gebied hebben historische banden vanuit een koloniaal verleden met westerse landen. De samenwerking tussen deze landen en hun voormalige koloniën kan een goede inbreng betekenen in de verdere verbetering van arbeidsomstandigheden in de verschillende CARICOM landen. Deze rol kan ook Nederland/de NVvA spelen, bijvoorbeeld in de ondersteuning bij het opzetten van een veiligheidsinstituut in Suriname, met het uiteindelijke doel om een regionale functie te krijgen.

Literatuur

- 1 <http://www.srnieuws.com/bericht.php?id=28904>
- 2 http://www.vsbstia.org/index.php?option=com_content&view=article&id=90%3Aoccupational-health-safety-a-environment-ohse&catid=30%3Awerkgevers-aangelegenheden&Itemid=30&lang=nl
- 3 Wikipedia Suriname 2012
- 4 www.gov.sr
- 5 www.wereldinformatie.nl
- 6 [http://www.gov.sr/sr/ministerie-van-atm/actueel/arbeidsinspectie-al-65-jaar-in-dienst-van-de-private-sector-\(1\).aspx](http://www.gov.sr/sr/ministerie-van-atm/actueel/arbeidsinspectie-al-65-jaar-in-dienst-van-de-private-sector-(1).aspx)

Met zeer grote dank aan de NVvA, als verstrekker van de buitenlandbeurs ten behoeve van dit project.